

РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СКЛАДОВИХ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

ДМИТРУСЕНКО К. О.

аспірант

Харків

Фінансовий ринок є важливою складовою економіки держави. Зазначена важливість полягає у тому факті, що саме фінансовий ринок є тією системою, що дозволяє розподіляти, перерозподіляти та акумулювати фінансові ресурси для задоволення потреб всіх суб'єктів економіки. У зв'язку з цим, актуальними є науково-практичні розробки у галузі удосконалення методичного апарату дослідження, моделювання та прогнозування тенденцій розвитку фінансових ринків взагалі та українського зокрема. Необхідно відзначити, що фінансовий ринок є досить широким, складним та охоплюючим сегментом економіки. При цьому, об'єктивним є факт тісного взаємозв'язку та взаємодії складових фінансового ринку. Школьник І. О. та Грудзевич У. Я. [1, 5] наголошують на існуванні процесу «переливання» капіталу в межах фінансового ринку. Таким чином, розробки у сфері моделювання взаємодії складових вітчизняного фінансового ринку здатні підвищити ефективність функціонування інвесторів на ньому та слугувати апаратом для розробки системи управлінських впливів на його функціонування з боку держави.

Проблемам дослідження фінансових ринків та інвестиційної діяльності на них присвятили свої роботи такі вчені: Марковіч Г., Кідуелл Д. С., Петерсон Р. Л., Блекуелл Д. У., Грудзевич У. Я., Школьник І. О., Шелудько В. М. [1, 2, 4, 5, 8, 9] та інші. Проблемам моделювання динаміки та взаємозв'язку економічних індикаторів присвятили свої роботи такі вчені, як Гренджер К. В., Дікей Д. А., Фуллер В. А., Магнус Я. Р., Катишев П. К., Пересецький А. А. [3, 6, 7] та інші. При цьому, варто зазначити, що у літературі існують розбіжності як у трактуванні самого фінансового ринку та його структури, так і у відображенні характеру, направленості та особливостей взаємозв'язків між складовими фінансового ринку України.

Дослідження структури фінансових ринків [1, 5] дозволяє розглядати фінансовий ринок України як сукупність таких складових: кредитний ринок (ринок позикового капіталу), ринок цінних паперів (фондовий), валютний ринок. Саме на моделювання взаємодії зазначених складових направлена дана робота. Таким чином, метою даного дослідження є розробка концептуальної схеми дослідження взаємодії складових фінансового ринку України. Предмет дослідження – теоретичні концепції, що описують фінансовий ринок, його структуру та динаміку. Об'єкт дослідження – фінансовий ринок та його структура.

У роботі пропонується концептуальна схема аналізу та моделювання взаємодії складових фінансового ринку України (рис. 1).

На наступних етапах даної статті пропонується більш детальне висвітлення кожного з запропонованих у концептуальній моделі блоків.

Блок 1. Формування системи індикаторів фінансового ринку України

Зазначене представлення переліку задач, завдань та інструментарію першого блоку концептуальної моделі дослідження взаємодії складових фінансового ринку України наведено на рис. 2.

Даний блок концептуальної моделі дослідження взаємодії складових фінансового ринку України полягає у дослідженні підходів різних науковців до опису структури фінансового ринку та виділенні на основі аналізу літературних джерел складових фінансового ринку України. На основі даного виділення пропонується формування простору факторів, що характеризують загальну динаміку розвитку визначених складових. Далі зі сформованої системи факторів необхідним є виділення основних індикаторів, що характеризують рівень ділової активності на складових фінансового ринку України. Дане виділення, як зазначено на рисунку, планується виконувати на основі монографічного та логічного аналізу.

Блок 2. Моделювання внутрішніх процесів на фінансовому ринку України

Більш детальне представлення переліку задач другого блоку концептуальної моделі дослідження взаємодії складових фінансового ринку України наведено на рис. 3. Даний блок концептуальної схеми дослідження та моделювання взаємодії складових фінансового ринку України направлений на моделювання тенденцій розвитку кожної із зазначених складових залежно від факторів, які є внутрішніми для них, та залежно від взаємовпливу даних складових. Таким чином, моделюванню у даному блоці підлягають процеси, які є внутрішніми для вітчизняного фінансового ринку. У рамках двох наведених задач, що пропонуються до реалізації у даному блоці, планується вирішення чотирьох завдань.

У рамках вирішення першої задачі даного блоку пропонується реалізація двох завдань, наведених на рисунку. При цьому, формується гіпотеза, що базується а постулатах технічного аналізу та полягає у можливості описання тенденцій факторів внутрішнього для фінансового ринку середовища безпосередньо через динаміку індикатора, що характеризує даний фінансовий ринок. При цьому, для визначення напрямів подальшої динаміки зазначених індикаторів для всіх складових ФРУ пропонується використовувати методи вейвлет-аналізу.

Блок 3. Моделювання впливу зовнішніх фінансових ринків на фінансовий ринок України

Перелік задач, завдань та інструментарію даного блоку наведено на рис. 4.

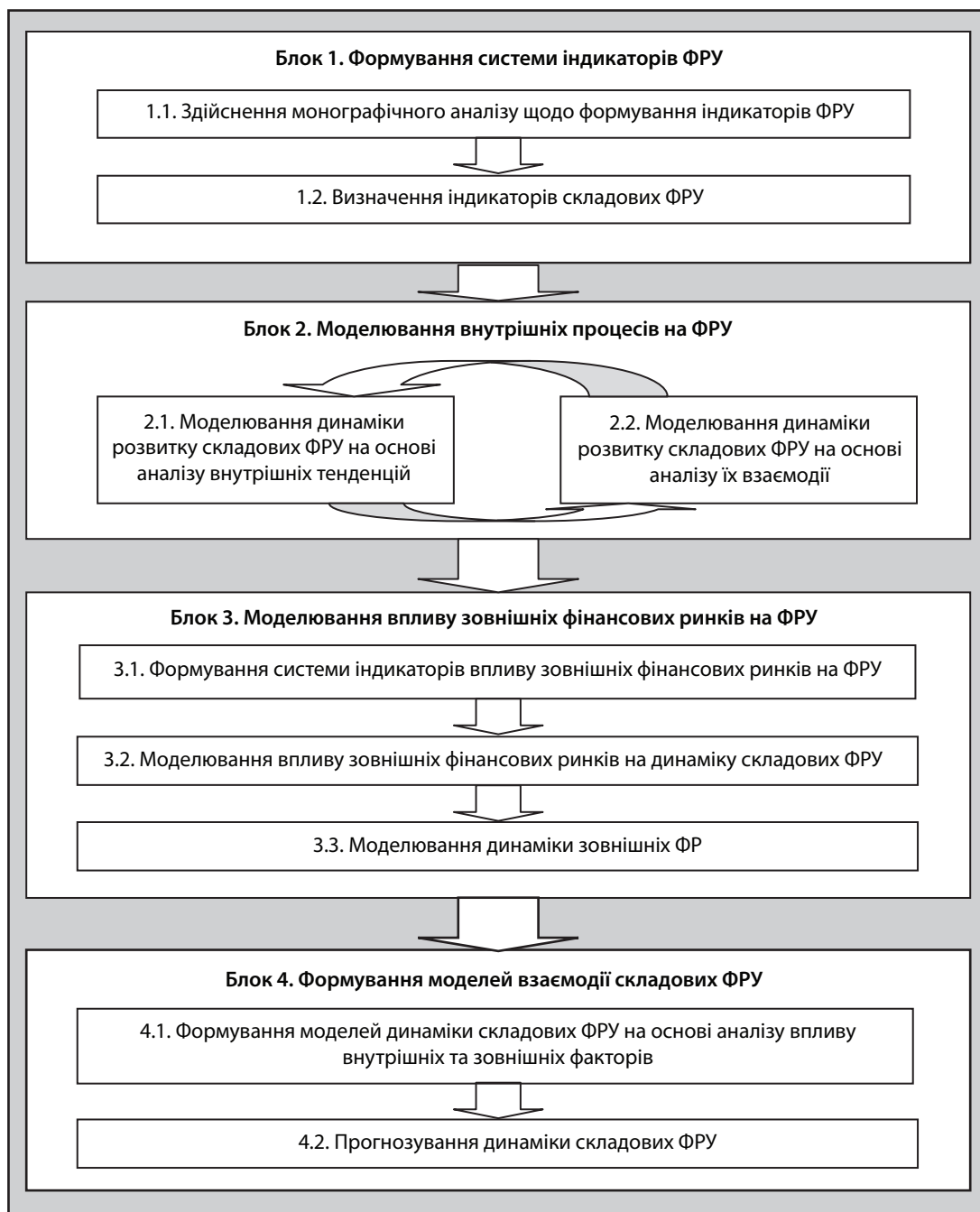

Рис. 1. Концептуальна модель дослідження взаємодії складових фінансового ринку України

Перше завдання наведеного блоку, що полягає у формуванні простору індикаторів зовнішніх фінансових ринків, які чинять вплив на динаміку однієї зі складових вітчизняного фінансового ринку, базується на результатах попереднього блоку концептуальної схеми. Це викликано тим, що саме за результатами другого блоку в роботі планується формування висновку щодо тієї складової зазначеного ринку, яка першою відчуває на собі вплив зовнішнього фінансового середовища та здатна передавати отриманий імпульс іншим складовим. Друге та третє завдання третього блоку, які полягають у побудові моделей впливу зовнішніх фінансових ринків на визначену складову вітчизняного та аналізі ступеня впливу динах ринків на динаміку зазначеної складової, здійснюються за допомогою математичного інструмен-

тарію векторних авторегресійних моделей та моделей корегування помилки. Четверте та п'яте завдання третього блоку концептуальної схеми плануються до вирішення шляхом розрахунку показника Херста та Дарбіна – Уотсона, а також використання методів вейвлет-розкладання сигналу.

Блок 4. Формування моделей взаємодії складових фінансового ринку України

Перелік задач, завдань та інструментарію даного етапу наведено на рис. 5.

Наведений рисунок характеризує основні завдання, які пропонуються до вирішення у четвертому блоці концептуальної схеми загального алгоритму. Треба зазначити, що перше з даних завдань планується здійснювати на основі результатів попередніх блоків. Тобто

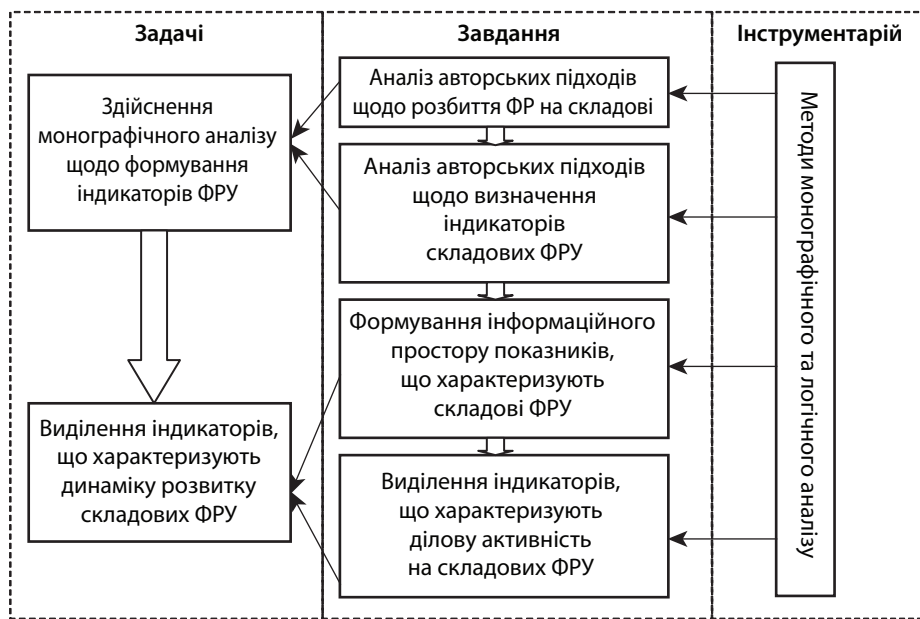

Рис. 2. Завдання першого блоку концептуальної моделі дослідження та моделювання взаємодії складових фінансового ринку України

Рис. 3. Завдання другого блоку концептуальної моделі «Моделювання внутрішніх процесів на фінансовому ринку України»

формування моделей динаміки складових фінансового ринку України на основі аналізу впливу внутрішніх та зовнішніх факторів базується на моделюванні причинно-наслідкових зв'язків між індикаторами як вітчизняного, так і іноземних фінансових ринків та на моделюванні тенденцій розвитку внутрішніх процесів на фінансовому ринку України за складовими. Що стосується другої задачі даного блоку концептуальної моделі, то для її ви-

рішення пропонується використовувати моделі, сформовані при вирішенні першої задачі та методи статистичного аналізу.

ВИСНОВКИ

Треба зазначити, що запропонована у роботі концептуальна схема дослідження взаємодії складових

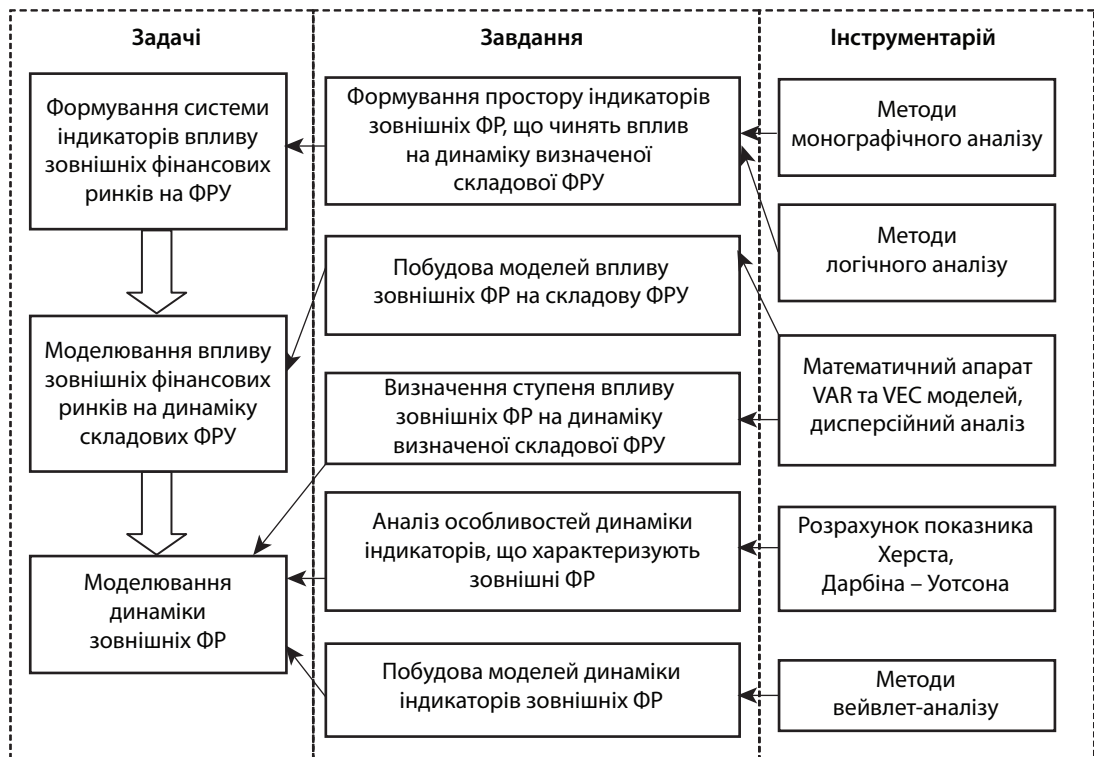

Рис. 4. Завдання третього блоку концептуальної моделі «Моделювання впливу зовнішніх фінансових ринків на фінансовий ринок України»

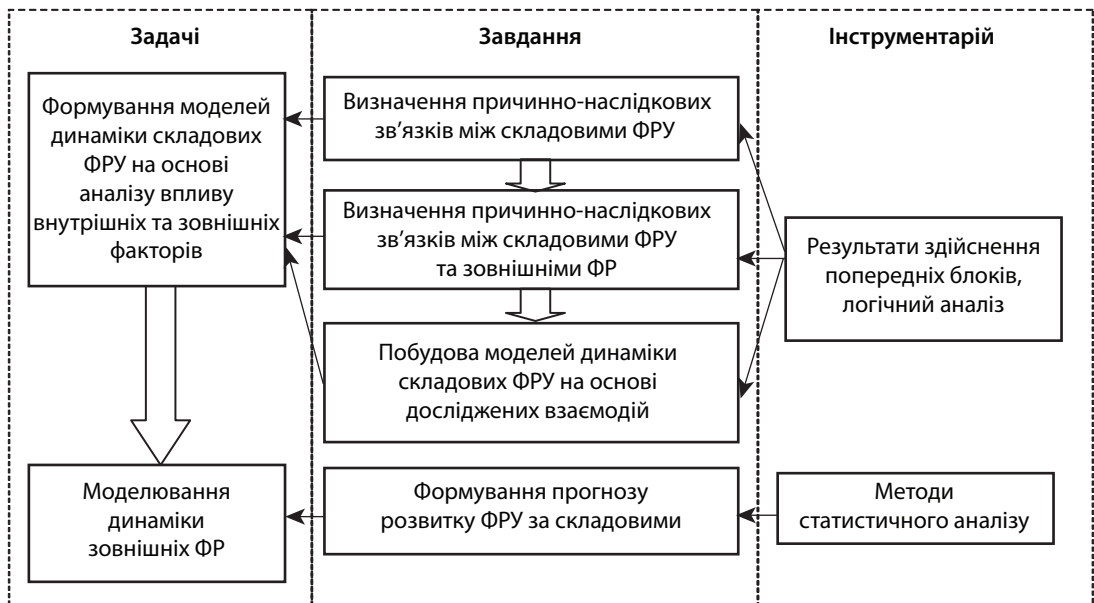

Рис. 5. Завдання четвертого блоку концептуальної моделі «Формування моделей взаємодії складових ФРУ»

фінансового ринку України є ефективним апаратом як для приватного інвестора так і для органів державного управління, адже дає уявлення не тільки про направленість зв'язків між зазначеними складовими, а й про їх характер. Наведена концептуальна схема містить чотири концептуальні блоки. Зазначені блоки направлені на всебічний аналіз та моделювання взаємодії складових фінансового ринку України, оскільки ураховують вплив факторів як зовнішнього, так і внутрішнього для даного ринку середовища. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Грудзевич У. Я. Регіональні особливості формування і розвитку інфраструктури фінансового ринку України: Монографія. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 182 с.
2. Кидуэлл Д. С., Петерсон Р. Л., Блэкуэлл Д. У. Финансовые институты, рынки и деньги – СПб: Издательство «Питер», 2000. – 752 с.: ил. – (Серия «Базовый курс»).
3. Магнус Я. Р., Катышев П. К., Пересецкий А. А. Эконометрика. Начальный курс: Учеб. – 8-е изд., испр. – М.: Дело, 2007. – 504 с.

4. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Навч. посіб.– 2-ге вид., випр. і доп.– К.: Знання-Прес, 2003.– 535 с.

5. Школьник І. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку: Монографія.– Суми: ВВП «Мрія» ТОВ, УАБС НБУ, 2008.– 348 с.

6. Dickey D. A., Fuller W. A. Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root // Journal of the American Statistical Association. 1979.– V. 74.– P. 427 – 431.

7. Granger C. W. Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods / *Econometrica*. – 1969. – V.37. – P. 424 – 438.

8. Harry M. Markowitz. Portfolio Selection: Efficient Diversification of Investments. – New York: John Wiley.– 1991.

9. Tobin J. The Theory of Portfolio Selection.– London: Macmillan & Co.– 1965.